

Magyar Tudományos Akadémia – Szfinxek rekonstrukciója

A Magyar Tudományos Akadémia székházának főhomlokzatán eredetileg négy szfinxszobor állt a középrizalit koronázópárkányának sarkain. A szobrok elhelyezésének gondolata Friedrich August Stüler-től származott, aki az épület tervezése során eredetileg griffeket javasolt a párkányzat díszítésére. A tervek azonban időközben módosultak, és végül szfinxek kerültek az épületre, amelyek a tudomány, a bölcsesség és a tudás őrzőiként jobban illeszkedtek az Akadémia szellemiségéhez.

A szobrokat a berlini March-gyár készítette. Az 1865 elején Budapestre érkezett alkotásokat még ugyanabban az évben helyezték el az épületen. A kutatások szerint a szfinxeket feltehetően már az 1880-as években eltávolították. Az eltávolítás hátterében valószínűleg statikai és biztonsági okok álltak. Ezt követően hosszú időn keresztül csupán néhány archív felvétel őrizte emléküket.

A rekonstrukció alapját mindössze két, korlátozott részletgazdagságú archív fénykép, valamint az analógiás kutatás eredményei képezték. A hiányzó részletek meghatározásához a korszak hasonló szobrászati alkotásainak, köztük az athéni Akadémia szfinxeinek és a March-gyár fennmaradt mintadarabjainak vizsgálata nyújtott támpontot. A kutatást nehezítette, hogy a March-gyár mintakönyveinek jelentős része a második világháború során megsemmisült, így az eredeti szfinxekre vonatkozó dokumentáció nem maradt fenn.

A rekonstrukció során négy szfinx készült el. A kompozíció sajátossága, hogy a szobrok közül kettő a jobb, kettő pedig a bal mellső lábát emeli, ami a szerkezeti kialakítás és a statikai tervezés szempontjából külön kihívást jelentett. A szobrok belső teherhordó szerkezete rozsdamentes acélvázból készült, amelyeket a tetőszerkezet talpazatába mintegy 80 centiméter mélységben rögzítettek.

A kivitelezés során a cél nem egyszerű másolat készítése volt, hanem az eredeti alkotások karakterének, arányrendszerének és építészeti szerepének hiteles visszaállítása. A rekonstrukció kivitelezése a tervezéstől a mintázáson és szerkezetépítésen át a helyszíni telepítésig közel kilenc hónapot vett igénybe.

A szfinxek rekonstrukciója a Consall Team Kft. közreműködésével valósult meg. A szobrok rekonstrukcióját Illyés András szobrászművész és Ordódi Tamás szobrászművész készítette, egy hatfős kivitelező csapat közreműködésével.